

Literatura pro děti a mládež I

2.

Počátky LPDM

Naučení a rady zaměřené na výchovu šlechtických dětí (od středověku).

- **Tomáš Štítný ze Štítného** (kol.1333-1401/09)

Knížky šestery o obecných věcech křesťanských

- *Rada otce synovi (2. pol. 14.st.)*

- **Baldassar Castiglione** (1478-1529)

Dvořan (1528)

- **Jiří Karolides z Karlsperka** (1579-1612)

Navedení mladistvého věku k poctivým mravům a svobodným literním uměním (1606)

Počátky LPDM

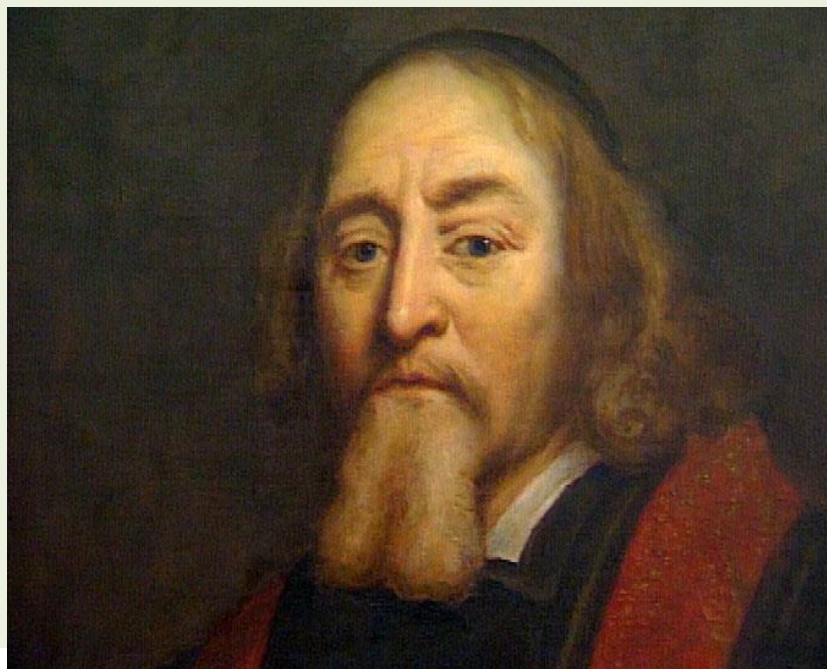
- **Jan Amos Komenský (1592-1670)**

Informatorium školy mateřské (nalezeno až 1856 v Lešně)

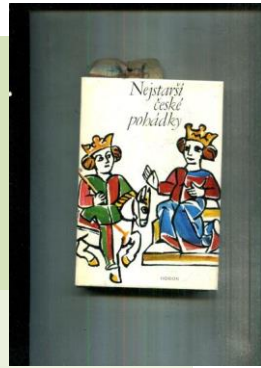
Orbis sensualius pictus (Norimberk, 1658)

Labyrint světa

a ráj srdce (1623)

Počátky LPDM

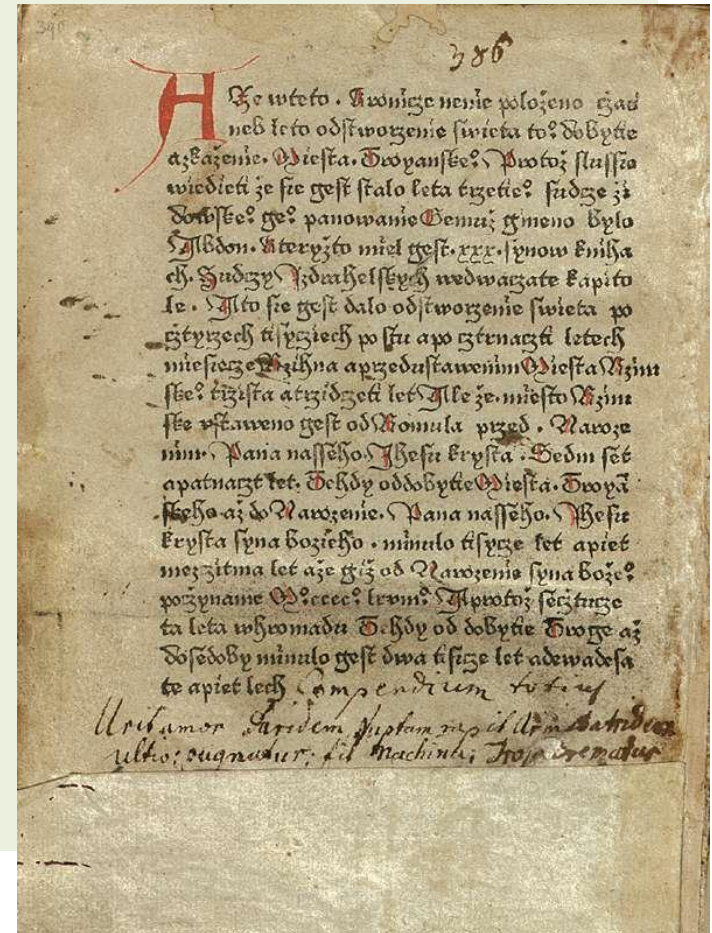

- Zásadní vliv vzniku knihtisku – Johann Gutenberg, 1444 (první český tisk *Kronika Trojanská*, 1468)

- **Daniel Adam z Veleslavína** (1546-1599)
Kalendář historický (1578-1590)

Oblíbená četba: kroniky, dějepisná vyprávění, bajky, rady do života, mezi literaturou moralistní a zábavnou.

- **Václav Hájek z Libočan** (+ 1553)
Kronika česká (1541)

Počátky LPDM

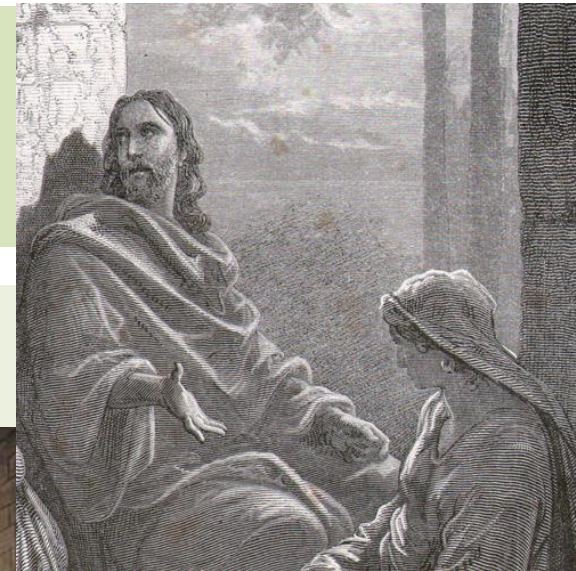
- Význam bible: *„Funkci hodnotné dětské literatury suplovala bible, jež k tomu měla předpoklady již proto, že byla dostupná i tam, kde by dítě do styku s knihou jinak nepřišlo.“*

(Milena Šubrtová)

Počátky LPDM

- Význam biblických adaptací

Gustave Doré
(1832-1883)

Na cestě k osvícenství – ve světové literatuře

- **Charles Perrault** (1628-1703)

Pohádky Matky husy (1697) – první intencionální kniha pro děti a mládež, 8/11 pohádek

- **Marie-Catherine d'Aulnoy** (kol. 1650-1705)

Pohádky (1696-1699), 8 svazků

- **Jeanne-Marie de Beaumont** (1711-1780)

Osvícenství – ve světové literatuře

Pedagogický román

- **Fénélon** (François de Salignac de la Motte, 1651-1715)
– *Příběhy Telemachovy* (1699)
- **Jean Jacques Rousseau** (1712-1778)
Emil aneb O výchově (1762)
- **Paní de Genlis** (Stéphanie Félicité, 1746-1830)
Adéla a Teodor aneb Listy o výchově (1782)

Osvícenství přináší kult rozumu, v této souvislosti se LPDM začíná v průběhu 18. st. profilovat jako didaktická a moralistní (jak ryze didakt. knihy – abecedáře, slabikáře aj. -, tak i zábavné).

Osvícenství - ve světové literatuře

Inspirace v literatuře pro dospělé

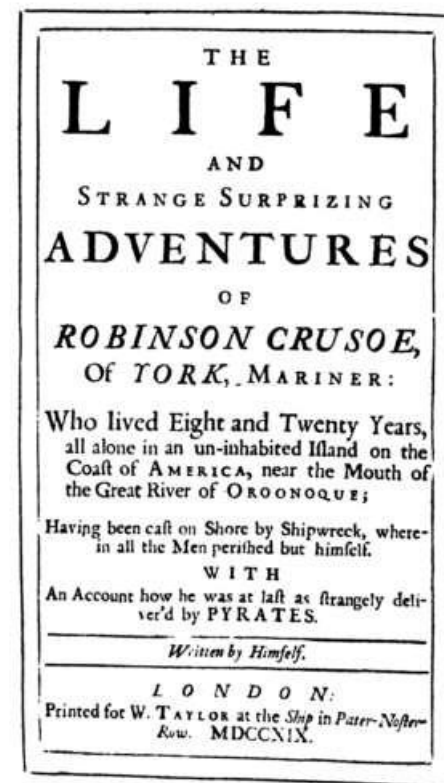
- **Daniel Defoe** (1660-1731)
*Život a podivuhodná
dobrodružství Robinsona
Crusoea, námořníka z Yorku* (1719)

(Joachim Heinrich Campe:
Mladší Robinson, 1779)

- **robinsonády**

- **Jonathan Swift** (1667-1745)

*Cesty k rozličným dalekým národům světa, ve čtyřech částech, od
Lemuela Gulivera* (1726)

Děkuji vám za pozornost!